

Yoga.

Få torde ännu de vara, som i vårt land hafva reda på, hvad detta indiska ord innebär. En och annan har kanske hört talas om Österlandets Yogier och fakirer och de krafter som tillskrifvas dem, och kanske dragit den tysta slutsatsen, att de äro taskspelare och bedragare eller i bästa fall hypnotisörer och undervärksmånglande fanatiker. Sant är – att de s. k. fakirerna draga omkring uti Indien, här och hvar förevisande prof på sin starka hypnotiska förmåga, men en verklig *Yogi* visar sig ytterst sällan, och om han då framställer ett skenbarligen öfvernaturligt fenomen, sker det endast för att dymedels gifva ytterligare stöd åt den högstämda predikan om Guds majestät, människosjälens frälsning eller andra religiösa ämnen (Jfr Jesu yttrande: „om I icke sen tecken och under, tron I icke“), som han hållit för den på öppna fältet samlade menigheten. Åtskilliga äro de trovärdiga europeiska resande, som varit vittne till dylika scener, och de försäkra enstämmigt, att en sådan heliga uppträdande gör det djupaste intryck på åhörare och åskådare – skaran. Att stämpla dessa Yogier som bedragare, är därför förhastadt redan ur den synpunkten, att de aldrig begära någon ersättning för sina förevisningar och aldrig, såsom nämndt, utföra dem i annat än religiösa syftemål. Men äro de då männe trosfanatiker? Denna fråga kan icke bättre besvaras än genom att gifva läsaren en aldrig så svag föreställning om hvad Yoga är.

Slå vi upp hvilken europeisk handbok i hinduisk „mytologi“ som hälst, inhämta vi att *Yoga* är namnet på en af Indiens sex filosofiska skolor (eller *darshanas*), grundad af *Patanjali*, som lefde senast i tre århundradet före Kristus och utarbetade sitt system på grundvalen af den ännu äldre Sânkhya-filosofin. Hans lära går hufvudsakligast ut på att undervisa människorna om sättet att ernå själens frigörelse ur materiens fjättrar.

Emellertid är Yoga icke endast namnet på Patanjalis filosofi, utan har en mycket vidsträktare bemärkelse. Alla Indiens filosofiska skolor hava samma syftemål: att lära själens frälsning och återförening med sitt ursprung eller Gud. De hafva alla uppstått till följd af detta djupt religiösa behof, som är så utmärkande för österlândingen, och de lära därför alla medlen för detsamma tillfredsställande. Enär nu sättet att uppnå själens frigörelse och förening med det högsta väsendet kallades Yoga, voro följaktligen alla de filosofiska skolorna mer eller mindre framställningar af Yoga, och Patanjali tillkommer endast äran af att hafva gjort metoden systematisk och sofrat den från oviktiga element. Han var en erfarna läraren, icke uppfinnaren. Det gifves senare framställningar af Yoga, men Patanjalis aforismer (eller *sûtras*) hafva dock den största auktoriteten ännu i dag och kallas den kungliga Yoga.

Yoga härledes ur roten *Yuj*, som är ett verb med betydelsen förbinda, förena (samman rot återfinnes i det latinska *jungo*, jag binder); Yoga är därför ordagrant „förening“. Betydelsen är så ledes densamma som hos det latinska ordet *religio*, religion. Ty vare sig detta härledes från *relegere* eller från *religere*, blir öfversättningen: återhopsamling, återförening. Man kan därför säga, att i begreppet Yoga ligger den verkliga uppfattning hinduerna hafva om religionen – äfvensom den som otvifvelaktigt också ursprungligen var Europas. Numera hafva vi vants vid en ganska ytlig uppfattning af religionen. I de flesta fall består denna uti ett ovetenskapligt försanthållande af vissa dogmer (man har alldeles glömt bort att det i Nya Testamentet förekommande gregiska ordet *pistis*, tro, som icke betyder „försanthållande“ utan „tillit, förtroende“, hvilket är en egenskap hos själen och ej såsom „försanthållandet“ hos förståndet allenast), vidare uti vissa yttre ceremonier, sådana som kyrkogång, nattvard o. s. v. – eller i bästa fall uti en svag ansats till andigt lif, vanligen utan intellektuell frigörelse. Ursprungligen var däremot religionen – och är det än i dag i de inre kretsarna öfveralt i världen och synnerligast i Österlandet – den strängaste af alla vetenskaper. Yoga var vetenskapen om själen och på samma gång själen i all vetenskap.

Religionen, rätt uppfattad, är alls icke en död tro på vissa läror om Gud, världen och människan, och ur synpunkten af Yogafilosofin icke ens en „levande“ tro på en eller annan lära. Ty Yoga eller religion är medlet att uppnå sann kunskap om dessa samma ting, Gud, värld och människa. Just i de samma frågor, där man lärt oss, att kunskap icke kan ernås, att tro är det enda möjliga, just i dessa frågor säger den sanna religionen åt oss, att vår uppgift i verkligheten är att ernå kunskap! Missuppfattad åstadkommer religionen en stor del af det onda, som plågar världen. Eller är det månne därför, att världen är så sant religiös, som den delar sig i hundradetal samfund och sekter, hvar och en med öfverskriften „oomtvistlig sanning“? Är det icke snarare därför, att man förlorat nyckeln till religionens sanna helgedom, som man vill truga på hvarandra sina fantasier och det stundom till och med med våld? Det är alls icke under, om religionen på många håll råkat i misskredit, och det är sannerligen förenadt med mindre fara att missförstås, om man kallar sig ateist och otrogen än om man bestämmer sig religiös.

En människa, som beträder den sanna religionens väg, som sträfvar att blifva en yogi, intar i själfva värdet en ställning, som ganska mycket liknar den vi så föraktligt plåga benämna ateist, agnostiker, positivist, hedning m. m. I stället för att börja med att „tro“ på en massa mer eller mindre förnuftiga metafysiska läror, söker han så vidt möjligt frigöra sitt förnuft från all slags öfvertro för att icke hafva några fördomar, som hindra honom från att varseblifva sanningen. Det är likväl hans personliga ensak att hylla den ena eller andra filosofiska världsåskådningen, så länge han ännu icke uppnått kunskap. Yoga begär intet annat utaf honom än att han med hela sin själ skall sträfva efter sanning.

All vår kunskap grundar sig på erfarenhet. Genom sinnena och förståndet erhålla vi vår kunskap om yttre ting: det som jag sett, det har jag kunskap om. Skall denna kunskap blifva allmängiltig, så måste min erfarenhet bestyrkas af andras liknande erfarenheter. Lika stränga äro lagarna i afseende å den andliga kunskapen. Endast det man erfarit, vet man. Hvad tjänar det till att prata vidt och bredt om Gud och själ, om man icke ens känner sin egen själ? Det första, som borde falla hvar och en in, är att söka egen, första hands kunskap. Vägen till denna kunskap är Yoga. En Yogi är den, som verkligen vet något om Gud, värld och människa.

Likasom de yttre sinnena tillföra oss kunskap om det yttre världen, så finnes det inre sinnen, som förmedla vår kännedom om de andliga sanningarna. Dessa inre sinnen ligga oöppnade hos de flesta människor. Men Yoga lär oss huru vi skola gå till väga, för att dessa inre sinnen måtte öppna sig hos oss. Om nu någon icke tror på, att människan äger dyliga sinnen, så gör det ingenting till saken. Han kan likväl blifva en Yogi, om han så önskar. Det är hans egen erfarenhet, som sedan skall lära honom. Ty för att blifva en Yogi, behöfver han icke à priori tro på något; det enda, som fordras af honom, är *lif*. Han måste inrätta sitt lif på ett visst sätt, han måste lefva i enlighet med ett visst etiskt ideal – det är alt. Men det är visst icke en lätt sak. De flesta människor skola rygga tillbaka. De skola föredraga att tro framför att veta. Ty bekvämt är det visst icke att sträfva andlig kunskap. Praktik är svårare än teori. Men den som vågar han vinner. Han skall se sina ansträngningar belönade.

Men hurudan är då denna väg? Hvad föreskrifver Yoga att man skall göra för att komma till kunskap?

Att här ingå på detaljer är omöjligt. Men i stort sedt kan all Yogapraktik sammanfattas i dessa ord af Jesus: „varer fördenskull fullkomlige såsom eder himmelske Fader fullkomlig är“. Det gäller att rena sin själ och sitt hjärta, ty endast så kan man se Gud, det gäller att göra af sin kropp ett tempel åt den helige ande, som „skall lära allting“. De första stegen äro *Yama* och *niyama*; *Yama* är: aldrig döda, aldrig stjåla, aldrig mottaga gåfvor, vara sann i ord och återhållsam; *niyama* är: renhet, förnöjsamhet, begärens underkufvande, studium och hängifvenhet för Gud. Sedan komma praktiska öfningar i tankekoncentration.

Koncentration – *dhâranâ* – är grundtonen i Yoga. Och när utföres i själfva värdet någonting utan koncentration? Om man icke fäster tanke och energi vid det arbete man har för händer, skall helt säkert arbetet lida därpå. Ju svårare arbetet är, dess mera uppmärksamhet fordras det. Att lära

känna sin egen själ är det svåraste värf en människa kan företaga sig. Därför erfordrar en sådan uppgift det högsta mått af koncentration.

Under dessa öfningar utveckla sig själfmant vissa latenta egenskaper: vår inre syn öppnas och vi vinna kuskap om ting som vi förut blott anat.

Sedan kommer det ännu högre slag af koncentration, som kallas meditation – *dhyâna* – och sist kontemplation eller *samâdhi*. När själen inträder i dessa tillstånd, förenas hon med den Högste, erfar en obeskriflig sällhet och finner alla naturens hemligheter uppdagade inför sina böcker. Hon kommer i besittning af andliga och psykiska förmögenheter – *siddhier* – som ställa henne alldeles utanför ledet af vanliga människor och tillåta henne att utföra ting, som synas öfvernaturliga för dem, som ej känna till de dolda krafterna. Men främst af allt står det, att hennes själ vunnit frigörelse. Materien har längre ingen makt öfver henne. Hon är dess herre och konung. Hon är befriad från af all sorg och skall alt framgent i evigheternas evighet med fullt medvetande kunna fullgöra de åligganden, som henne påläggas af livvets Gud – befriad från det, som är vår största smärta: att måsta vandra i okunnighet.

Set finnes ett ytterst intressant bok, hvilken kan rekommenderas såsom inledande studium åt en hvar, som vill göra sig bekant med Indiens djupa religionsvetenskap. Denna bok bär titeln: „*Yoga Philosophy, Lectures on Râja Yoga or conquering the internal nature. Also Patanjali's Yoga aphorisms, with commentaries* – Longmans, Green and C:o, London“. År 1897 utkom redan fjärde upplagan. Dessa metodiskt ordnade föreläsningar, som bilda bokens innehåll, höllos vintern 1895-96 uti New-York af hinduen *Svâmi Vivekânanda* och ega det dubbla intresset af att vara framställda af en infödd österlânding och af en, som själf eger erfarenhet i de ting som han talar om. *Svâmi Vivekânanda* är nämligen en lärjunge af den år 1886 aflidne Yogin *Râmakrishna Paramahamsa*, som erhöill en sympatiskt skrifven nekrolog af professor Max Müller uti „*Nineteenth Century*“ (aug. -96), hvare professorn bland annat gifver honom epitetet „en sann Mahâtma“ (elle stor själ) –, och hvilkens välsignelsebringande inflytande visar sig i en hängifven värksamhet af den lärjungeskara, som har lämnat efter sig. Det är också *Svâmi Vivekânandas* ofvannämnda arbete, som inspirerat oss till denna vår framställning.

E.

(*Nya Pressen* 1899, N:o 5, Fredagen den 6 januari 1899, s. 3, palstat 7-8; s. 4, palsta 1.)